

A plágiumhoz kapcsolódó szövegek órai feldolgozáshoz

1. <http://hu.wikipedia.org/wiki/Pl%C3%A1gium>

„Plágium vagy plagizálás: az a cselekedet, ha valaki egy másik ember (az eredeti szerző) munkáját saját publikált munkájában hivatkozás, forrás megjelölés és / vagy szerzői engedély nélkül felhasználja, azt sajátjaként tünteti fel, és ezzel az eredeti szerző jogait sérti.

A plágium fogalmát különböző értelemben használják. Egyesek szerint a plágium nem jár feltétlenül szerzői jog megsértésével (pl. diplomamunkában hivatkozás nélküli idézés olyan műből, aminek a védelmi ideje lejárt, tehát közkinccs).

A szerzői jog megsértése sem feltétlenül plágium (pl. jogvédett műből az idézést meghaladó mértékű felhasználás forrásmegjelöléssel). A szerzői jog bitorlót már az ókorban is megvetették. Martial is egyik versét olyan gyermekhez hasonlította, aki gyermekrabló kezébe került.

Az irodalomban a plágium kifejezés a 18. sz.-ban terjedt el. Régebben főleg irodalmi és zeneművek vonatkozásában merült fel, és voltak belőle híres plágiumbostrányok, ügyek. Manapság az internet adta lehetőségek a plagizálást a mindennapok gyakori eseményévé tették, hiszen számtalan lehetőség van mások írásainak feltűnés nélküli átvételére. Emiatt világszerte jelentős perek zajlanak ebben a témában, sőt szoftvereszközök is születtek a felderítésére, kinyomozására.”

2. <http://szerzoijog.com/plagium/>

„A plágium idegen szerzői alkotás részben vagy egészben történő eltulajdonítása, bitorlása. Aki plágiumot követ el, arra mondják, hogy plagizál. Szerzői jogi védelem illeti meg az eredeti és egyéni irodalmi, tudományos és művészi alkotásokat.

A szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. A szerző engedélye szükséges a mű sajátos címének felhasználásához is. A szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg (szerzői jogdíj – megj. tőlem).

NEM követ el plágiumot az, aki szabad felhasználás keretében használja fel az adott művet. Így nem plágium az, ha valaki a mű részletét – az átvevő mű jellege által indokolt terjedelemben – a forrás, valamint a szerző megnevezésével idézi. A szabad felhasználást nem lehet kiterjesztően értelmezni. Ezért plágiumnak nevezhető más szakdolgozatának szó szerinti vagy szó szerinti fordítású - az idézést meghaladó terjedelmű – átvétele az eredeti szerző engedélye nélkül. Nem minősül plágiumnak egy ötlet, módszer vagy elgondolás átvétele, ha annak bemutatása eltér az eredeti műétől.

Plágium esetén a szerző 5 éven belül polgári pert kezdeményezhet. A Btk. csak a társadalomra veszélyes, haszonszerzés végett elkövetett plágiumot bünteti 2 év elévülési időn belül.”

3. <http://www.nyest.hu/hirek/mi-az-a-plagium>

„A tudomány mások korábbi eredményeire épül, és azok alapján hoz új eredményeket. Nyilvánvaló, hogy új eredmények csak akkor születnek, ha vannak saját megfigyeléseink, kísérleteink, vizsgálataink is, de már ezeket is az határozza meg, hogy milyen kutatások folytak korábban szakterületünkön.

A tudományt művelni lényegében nem más, mint megszólalni egy hatalmas párbeszédben, ahol nem csupán udvariasságból hivatkozunk az előttünk megszólalókra, hanem azért is, mert állításunk minden részletét nem tudjuk kifejtetni: az egyetlen lehetőségünk, hogy utalunk arra, hol lehet utánanézni a részleteknek.”

4. <http://sites.google.com/site/eltegermanisztika/plagium>

TÁJÉKOZTATÓ a plágiummal kapcsolatos rendelkezésekről az ELTE Bölcsészettudományi Karán

a) Mi a plágium?

Plágiumnak minősül minden olyan más szerzőtől átvett tartalom felhasználása, amelynek forrását az írásbeli vagy szóbeli munkában a szóban forgó munka szerzője nem jelzi egyértelműen. Ilyen tartalom lehet más szerzőtől származó:

- kézzel írott, internetről származó, elektronikus, szóbeli, bármilyen adatrögzítőn tárolt, illetve egyéb forrásból átvett szó és gondolat;
- ötlet, megállapítás, következtetés, vélemény, levezetés, megfigyelés;
- képlet, modell;
- adat, szám- vagy adatsor, statisztika, megoldás;
- ábra, grafika, kép és fénykép.

Plágiumnak minősül az is, ha valaki sajátjaként tüntet fel olyan munkát, amelynek más a szerzője (pl. teljes dolgozatok, egyéb munkák másolása, ellenszolgáltatásért cserébe elkészítettetett bármilyen írásbeli vagy szóbeli anyag). Az eredeti munka szerzőjét csak abban az esetben nem kell feltüntetni, ha az illető ismeretlen, de ebben az esetben is jelölni kell ennek tényét.

b) Milyen esetben követünk el plágiumot?

Minden esetben a plágium vétségét követi el az, aki az adott tartalmat a megfelelő hivatkozás nélkül szó szerint, vagy részlegesen idézi, átfogalmazza, összefoglalja, vagy más nyelvből fordítja.

Az önálló munka során a hallgató feladata lehet mások által létrehozott tartalom felhasználása, de ezeket minden esetben egyértelmű hivatkozásokkal el kell látni. Amennyiben a hallgató munkája során nem a tudományterület szabályainak megfelelő hivatkozásokkal lát el egy forrást, csak formai hibát vét, ez esetben cselekedete nem minősül plágiumnak, de a dolgozat értékelése során figyelembe veszik.

c) Mire vonatkoznak a plágiummal kapcsolatos kari és egyetemi rendelkezések?

A plágiummal kapcsolatos rendelkezések vonatkoznak minden, a tanulmányi követelmények teljesítése érdekében (érdemjeggyel értékelt munka, egy kurzus teljesítésére) végzett munkára, valamint az Egyetem égisze alatt pl. ösztöndíjakhoz, tudományos diákköri munkához stb. beadott írásbeli és szóbeli teljesítményre. Ide értendők különösen:

- házi feladat, illetve házi dolgozat;
- szemináriumi dolgozat;
- diplomamunka, szakdolgozat;
- projektmunka;
- kutatási beszámoló vagy tudományos pályamunka;
- ösztöndíjpályázat;

- szóbeli prezentáció, kiselőadás, referátum.

d) Milyen következményekkel jár a plágium elkövetésének vétsége?

A plágium olyan fegyelmi vétség, amely a munka elégtelen érdemjeggyel való értékelése mellett akár fegyelmi eljárást is vonhat maga után, mely során az Egyetemen fennálló hallgatói jogviszonyt felfüggeszthetik, vagy megszüntethetik.

A kurzusért felelős, vagy az adott munka során a hallgatóval konzultáló, illetve az érintett szakdolgozatot értékelő oktató jogosult eldönteni, hogy a hallgató elkövette-e a plágium vétségét, és a megfelelő további intézkedésekről gondoskodni.

Az Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzatának II. kötete, a Hallgatói Követelményrendszer 76. § (6) bekezdése értelmében minden szakdolgozatot író hallgató köteles a dolgozathoz csatolni egy nyilatkozatot, melyben kijelenti, hogy a dolgozat a saját szellemi terméke, és minden felhasznált forrás esetében betartotta a hivatkozások és idézés megfelelő szabályait.

Fontos tudni, hogy a plágium vétsége akár az 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról 12. § (1) és (2) bekezdését is sértheti, és így ugyanezen törvény 329/A. § (1) bekezdése alapján vétséget követ el, és akár két évig terjedő szabadságvesztéssel is sújtható.

5. <http://www.kislexikon.hu/plagium.html>

Idegen szellemi termék, műalkotás v. alkotásrészlet eltulajdonítása. A plágiumnak durva esete, amikor az egész művet az eltulajdonító a saját neve alatt, változtatás nélkül hozza nyilvánosságra. A plágium lehet tartalmi, pl. a tudományos irodalomban, gyakrabban a mű egy részére, ötletére terjed ki, pl. a szépirodalomban. Plágiumnak számít az idézőjel nélküli idézés is, ha a forrásmunka nincs feltüntetve. Erkölcsi és jogi megítélése koronként változik, hiszen a szellemi tulajdon fogalma csak a kapitalizmussal együtt alakult ki. Ma a műalkotást szerzői jog és törvény védi.

6. <http://hetivalasz.hu/vilag/plagium-a-digitalis-korban-70121>

Az amerikai libertáriánus Tea Party mozgalom új csillagát, Rand Pault, Kentucky állam republikánus szenátorát a 2016-os elnökválasztás egyik esélyes jelöltjeként emlegetik. Ha csak ketté nem törí ígéretes karrierjét a héten kirobbant plágiumbotrány. Nehéz jóslatokba bocsátkozni, mert a szellemi tulajdon lopása, amely korábban főben járó bűnnek számított, a digitális korban egészen más megítélés alá esik. Lehet, hogy nem is bűn, csak bevett szokás vagy tipográfiai figyelmetlenség? Az amerikai szenátor legalábbis ezt állítja, és valószínűleg nincs egyedül a véleményével.

Az ötvenéves karizmatikus Rand Paul - a libertáriánusok szellemi atyjának, Ron Paulnak a fia - nem véletlenül népszerű politikus. Jó kiállítású, egyenes beszédű, megnyerő szónok. Rajongói nagyra tartják elvhűségét, az egyéni szabadság mindenhatóságába vetett hitét, a kormány hatalmának visszaszorítására tett kísérleteit. Rand Paul ráadásul következetesen háborúellenes, a katonai intervenció elutasítója, az izoláltság támogatója. Az elfoglalt politikus könyveket ír, beszédeket mond Washingtonban és országszerte felszólal a szenátusban és konferenciákon, sőt a konzervatív Washington Timesban állandó rovata van.

Ez utóbbi tevékenysége keverte bajba, amikor kiderült, hogy a Government Bullies című könyvébe oldalakat emelt át megjelölés nélkül a Wikipédiából, majd a Forbes magazinból, egyik újságcikke pedig megegyezett a The Week című magazin írásával.

Beszédeiben többször vette át a Wikipédia vagy a The Week cikkeit a forrás megjelölése nélkül.

Rand Paul először politikai támadásként magyarázta a vádakat, a „gyűlölködők” áldozatának tüntette fel magát. Szívesen kihívta volna ellenfeleit párbajra, ha ezt Kentuckyban nem tiltanák. Aztán a pokolba küldte kritikussait, amiért lábjegyzetek hiányából csináltak botrányt. A bizonyítékok súlya alatt azonban kénytelen volt legalább a hibát elismerni. Ígérte, hogy ezentúl a szövegeket nagyobb figyelmességgel kezeli.

Ennyivel megúsztá volna? Egyelőre igen - bár a Washington Times felmondta a szerződését -, mert az amerikai választó pontosan tudja, hogy a politikusok nem maguk írják könyveiket, beszédeiket, cikkeiket, Facebook-bejegyzéseiket, Twitter-üzeneteiket.

Mindezt a kommunikációs csapat végzi, a szenátor legfeljebb rábólint, és nevét adja hozzá. Úgy tűnik, Rand Paul háttéremberei amatőr módon, lustán dolgoztak. De idáig senkit sem bocsátottak el. A digitális kor „copy-paste” technikája ugyanis szokássá, szinte természetessé vált, és a társadalom minden szféráját áthatja az általános iskolától az egyetemig, a tudományos kutatástól az irodalmi művekig, a jelentésektől az üzleti tervekig. A médiában pedig feltűnően népszerűek azok a weboldalak, amelyek mások írásainak összegyűjtéséből profitálnak. Ahogy Bill Keller, a New York Times korábbi vezető szerkesztője megjegyezte, a mai online újságírást nem az alkotás, hanem a felhalmozás jellemzi.

„Mások szavait felpakolják saját weboldalukra, és mások szellemi tulajdonából hatalmas jövedelmet kaszálnak. Szomáliában ezt kalózkodásnak, az online újságírásban pedig tiszteletreméltó üzleti tervnek nevezik” - fogalmazott felháborodottan Keller.

Az egyre növekvő digitális plágium megfékezése - hasonlóan az internet más negatív társadalmi kihatásának megállításához - nem könnyű. A technológia előreszaladt - szabályozók, törvények nélkül. Ha valaki regulációt sürgetett, könnyen megkapta, hogy az internetes szabadság ellen támad. Az iskolák a maguk módján különböző intézkedésekkel küzdenek a tanulók digitális csalásai ellen, még nagyobb munkát róva ezzel az amúgy is túlterhelt pedagógusokra. A tanárok sziszifuszi munkát végeznek, és száz százalékos bizonyítékkal kell igazolniuk a csalást, egyébként könnyen őket jelentik fel a diákok. Munkájukat újabban digitális szűrőprogramok is segítik. Vannak, akik csak kézírással fogadnak el házi feladatot, iratnak dolgozatot. Több iskola az év elején határozottan közli a „copy-paste” elleni büntetéseket, azaz hogy milyen esetben érvénytelenítik a félévet vagy távolítanak el az iskolából. Az egyetemeken is már az év elejei eligazításon világossá teszik az intézmény plágium elleni intézkedéseit. Van ahol „becsületkódexet” kell aláírniuk a hallgatóknak.

Mégis, egy 2010-es felmérés szerint a megkérdezett negyvenezer középiskolásból kétharmad vallotta be az internetes plágiumot. A Rutgers Egyetem professzorának, Donald McCabe-nak tanulmánya az egyetemisták egyharmadát tartja internetes csalónak. Újságok úgy próbálják eredeti írásaikat megvédeni több-kevesebb sikerrel, hogy egyre inkább online-on is fizetőssé teszik az olvasást. A részleges plágium elhárítására egyelőre nincs orvosság.

Miért ez a nagy felhajtás a digitális plágium elleni védekezés körül, amikor az internetes információrengetegben úgysem lehet eligazodni, amikor a „copy-paste” napi gyakorlatta vált? - teszik fel a kérdést sokan. A szociológusok egyszerű válasza szerint egy tisztességtelen, hazug társadalom alapját rakjuk le azzal, ha a bölcsőtől a koporsóig mindenki plagizál.